

Već 1990. godine Hrvatska i Slovenija izglasale su svoju suverenost i održale prve slobodne parlamentarne izbore. Međutim, u to doba riječi suverenost i nezavisnost nisu se poistovjećivale.

Zagreb i Ljubljana tražili su miran način razdruživanja s bivšom državom, pa je zato politički prostor za eventualnu konfederaciju suverenih republika ostao otvoren. Bila su to pravila igre koja su nametale svjetske sile. Međutim, Srbiju i Crnu Goru zanimala je jedino hegemonija pod maskom nove federativne Jugoslavije, pa su pregovori blokirani. U isto vrijeme, u dijelu Hrvatske trajali su sukobi sa srbo-četnicima, a ostaci savezne vlasti bivše Jugoslavije potpuno su paralizirani. U takvim okolnostima Hrvatska je 19. svibnja izašla na referendum, na koji se odazvalo 84 posto biračkog tijela. Od toga je broja čak 93 posto zaokružilo DA na listiću za hrvatsku suverenost. Uslijedio je jedan od najznačajnijih hrvatskih povijesnih događaja. Dana 25. lipnja 1991. Sabor Republike Hrvatske, na zajedničkoj sjednici sva tri saborska vijeća donio je:

- Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske i
- Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske.

U ustavnoj odluci o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske zapisano je i slijedeće, navodimo:

- Republika Hrvatska proglašava se suverenom i samostalnom državom.
- Ovim činom Republika Hrvatska pokreće postupak razdruživanja od drugih republika i SFRJ. Republika Hrvatska pokreće postupak za međunarodno priznavanje.

- Državne granice Republike Hrvatske su međunarodno priznate državne granice dosadašnje SFRJ u dijelu u kojem se odnose na Republiku Hrvatsku, te granice između Republike Hrvatske i Republike Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore u okviru dosadašnje SFRJ.

Također na početku Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske zapisano je, navodimo:

- Polazeći od trinaeststoljetne drevno-pravne tradicije na tlu između Jadrana, Drave i Mure, hrvatski narod je sačuvao samosvijest o vlastitom identitetu i o pravu na samobitnost i neovisnost u samostalnoj i suverenoj državi Hrvatskoj. Stjecajem povijesnih okolnosti, a nalazeći se na razmeđu istočnog i zapadnog kršćanstva dviju često suprotstavljenih civilizacija i kultura te različitih političkih, gospodarskih i inih interesa, hrvatski je narod stoljećima branio svoju narodnu državu, a time i narode zapadno od svojih domovinskih granica. Hrvatski je narod bio pod vlašću hrvatskih narodnih vladara te Hrvatskoga sabora samostalan ili pak u personalnim i ugovornim unijama i državno-pravnim savezima s drugim narodima, ali uvijek budno pazeći na očuvanje svoje drevne samobitnosti i suvereniteta. Hrvatski narod sačuvao je i u najtežim povijesnim uvjetima dio svoga nacionalnog prostora i glavni grad Zagreb sa svim obilježjima hrvatskoga državnog suvereniteta čuvari i nositelji kojega bijahu - nakon narodnih vladara - Hrvatski sabor i hrvatski banovi koji imaju ovlasti podkraljeva u vrijeme kada je Kraljevina Hrvatska bila udružena s drugim državama. Hrvatski je sabor očuvao predaje o hrvatskom povijesnom pravu i održao hrvatsku državnu samobitnost tijekom sveukupne povijesti, po čemu je hrvatski narod jedan od najstarijih državotvornih povijesnih naroda Europe.

Također u slijedećem članku stoji:

- U razdoblju nametnutoga centralističkoga i totalitarnoga sustava SFRJ, Republika Hrvatska nije mogla promicati i štiti svoje političke, gospodarske, kulturne i ine interese pa je stoga neprestano jačala težnja za razdruživanjem iz jugoslavenske državne zajednice. Danas smo suočeni i s pokušajima da se organiziranim odmetništvom i terorizmom, poticanim izvan Republike Hrvatske narušava ustavni poredak i integritet Republike Hrvatske, štoviše, da se spriječi provedba volje hrvatskoga naroda i svih građana Republike Hrvatske... Hrvatski je narod zajedno sa svim građanima koji Republiku Hrvatsku smatraju svojom domovinom odlučan da svim snagama brani svoju samostalnost i teritorijalnu cjelovitost od bilo čije agresije.

Sve gore spomenute odluke stupile su na snagu tek nakon tromjesečnog moratorija na kojem je inzistirala međunarodna zajednica.

Republika Hrvatska je 25. lipnja 1991. i službeno postala samostalna suverena država, a šesteročlana federalna jugoslavenska zajednica tada je i pravno prestala postojati. Predsjednik Sabora Žarko Domljan tom prigodom je rekao: Rođena je država Hrvatska!

Predsjednik RH, dr. Franjo Tuđman u govoru zastupnicima Sabora prigodom donošenja Ustavne odluke o samostalnosti, istaknuo je:

"S neskrivenim zadovoljstvom i ponosom obznanjujemo svim republikama i savezним tijelima SFRJ, objavljujemo cijelom svijetu suverenu volju hrvatskog naroda i svih građana Republike da se današnjim danom Republika Hrvatska proglašuje samostalnom i suverenom državom, te pozivamo sve vlade i parlamente svih država da prihvate i priznaju čin slobodne odluke hrvatskoga naroda, čin slobode kojim još jedan narod hoće postati punopravnim članom međunarodne zajednice slobodnog svijeta".

Nekoliko sati kasnije identičnu je odluku donijela i Skupština Slovenije. Neposredno nakon toga jugoslavenska vojska napala je Sloveniju, a 3. srpnja jugoslavenski tenkovi ulaze u Baranju. Počela je okrutna agresija na Hrvatsku u kojoj će pasti tisuće žrtava, a deseci tisuća ljudi napustit će svoja ognjišta. Međutim, Hrvatska je za svoju slobodu bila pripravna na žrtve. Pokazala je i to krvava ratna zbilja, napadi na Vukovar, Dubrovnik...

Novu političku realnost – samostalnu Hrvatsku svijet je priznao nekoliko mjeseci kasnije.